

CATECHESE

“Sta op en kom in beweging”

Catechese van bisschop Van den Hende tijdens de WJD@Home op Ameland, Sint-Clemens kerk, 30 april 2022. Bij de boodschap van paus Franciscus voor de 36e Wereldjongerendag: “Sta op! Ik stel u aan tot getuige van wat u gezien hebt” (vgl. Handelingen 26, 16)

We hebben de eucharistie deze ochtend samen gevierd en Christus mogen ontvangen en nu mogen we de boodschap van de paus voor de Wereldjongerendagen 2021 met elkaar bespreken. Zoals jullie weten maakt de paus altijd een boodschap voor de Wereldjongerendagen. En er is een opbouw met boodschappen naar het jaar van de internationale Wereldjongerendagen. En dit keer heeft de paus een thema gekozen dat heel dicht bij de verrijzenis ligt. Hij heeft in de vorige boodschap (2020) stil gestaan bij een tekst uit het evangelie van Lucas, waar Jezus een jongen die overleden is en die uit de stad wordt weggedragen terwijl zijn moeder alleen achterblijft, aanraakt en zegt: jongen, sta op (Lucas 7, 14). En zo is hij door de Heer tot leven gewekt: sta op.

Paulus als vervolger van christenen

De boodschap die we vandaag bespreken heeft ook te maken met opstanding. Het gaat namelijk over Paulus. Jullie kennen de apostel Paulus wel als iemand die veel brieven heeft geschreven, die het evangelie verkondigt en werkelijk heel veel gereisd heeft. In veel bijbels zitten kaartjes achterin van de reizen van Paulus. Dat allemaal te voet en over water. Paulus heeft heel veel doorstaan om al die reizen te maken. Maar de paus legt er de nadruk op dat het leven van Paulus heel anders begonnen is. Paulus was op de eerste plaats iemand die een schriftgeleerde was. Hij was in de leer geweest bij andere schriftgeleerden en je zou kunnen zeggen dat hij het hele Oude Testament van buiten kende en de tien geboden in het bijzonder. En alle regels en wetten die daarbij komen, meer dan zeshonderd, had hij allemaal als het ware op zijn netvlies. Zo was hij iemand die als wetgeleerde, als Schriftgeleerde dicht bij de Profeten en de Geschriften stond. Tegelijkertijd kon hij geen enkel begrip opbrengen voor de persoon van Jezus. Want hij mag dan wel de Schriften kennen en de Profeten, maar hij herkent Jezus niet. Hij is zelfs iemand die christenen vervolgt. Jullie kennen misschien wel de passage uit het boek Handelingen waar sprake is van de steniging van diaken Stefanus. Deze staat vol vuur te verkondigen wie Jezus is in het licht van de heilsgeschiedenis (Handelingen 7). En dan staan de anderen klaar met stenen om hem dood te stenigen. In hetzelfde stukje staat: en ze hadden hun jassen neergelegd bij Saulus die op een afstandje stond toe te kijken (Handelingen 7, 54 - 8, 1). De paus legt nadruk, zou je kunnen zeggen, op het opstaan van die schriftgeleerde die Saulus heet.

Saulus was iemand die na Jezus' dood had verwacht dat het wel zou stoppen met die christenen, dat het wel zou stoppen met die boodschappers van het evangelie. Je zou denken: als je veel laat zien aan geweld en aan dreiging, als je hun Heer aan het kruis slaat en ook nog voor elkaar krijgt dat Hij onschuldig wordt veroordeeld. En de apostelen waren de eerste tijd bang om over Jezus te spreken en Petrus had zelfs gezegd: ik ken Hem niet, dus bij mij moet je niet zijn (cf. Matteüs 26, 69-75; Johannes 18, 12-27). Ik denk dat Saulus echt dacht: ik vervolg hen en ik reis achter hen aan, ik neem ze gevangen en ik breng ze mee naar Jeruzalem. Hij dacht dat hij op een of andere manier toch de leerlingen van Jezus en hun beweging de kop in zou kunnen drukken. Want het deugt niet, zei Saulus, en het is niet goed.

Onderweg naar Damascus

Maar dan is hij onderweg naar Damascus, de stad die nu in Syrië ligt. Hij was daar naartoe op weg om er de volgelingen van Jezus op te sporen en geboeid mee te nemen naar Jeruzalem. Maar op die weg heeft hij een hele bijzondere ontmoeting. Hij wordt aangesproken, terwijl hij niet weet wie tot hem spreekt. Hij hoort een stem, maar weet niet met wie hij te maken heeft. De anderen die bij hem waren, horen die stem niet. In veel kunstafbeeldingen zie je dat dan zijn paard steigert en Saulus komt te vallen. In het boek Handelingen komt geen paard voor en het zou ook kunnen dat hij gewoon te voet op weg was. Maar hij komt in een ontmoeting met Jezus. Je zou kunnen zeggen: hoe kan dat nou, want Jezus is toch gekruisigd en gestorven? Zijn vrienden hebben zelfs gevraagd om het lichaam in een graf te mogen leggen. Dat was een zwaar moment, ook voor zijn moeder Maria. Ze had Jezus als kind aan het begin van zijn leven zo zorgvuldig in doeken gewikkeld in een koude stal. En nu moest ze toezien dat Hij in een doek werd gewikkeld, gebalsemd en met kruiden zoals dat bij een Joodse begrafenis gaat, en in een kil en koud graf werd gelegd met een grote steen ervoor (Johannes 19, 38-42).

Het gekke is dus dat Saulus zijn stem hoort. Hij hoort Jezus' stem die zegt: Waarom vervolg jij Mij? Je zou kunnen zeggen: ook dat kan helemaal niet, want Jezus is gestorven en hoe kun je iemand die is gestorven nog vervolgen? En zelfs als je christen bent en zegt dat Hij is opgestaan uit de dood, Hij is verrezen, vraag je je af: Hoe kun je de Heer vervolgen en opnieuw pijn doen? Waarom zegt Jezus dat in zijn ontmoeting met Saulus? Waarom vervolg je mij (Handelingen 26, 14)? Dat is, zegt paus Franciscus in zijn boodschap, omdat de Heer die verrezen is zich identificeert met zijn Kerk. De Heer die verrezen is blijft met zijn leerlingen verbonden. En als zijn leerlingen pijn lijden en vervolging, dan voelt de Heer ook zelf die pijn en die vervolging. En als zij met de dood worden bedreigd en met angst en beven moeten afwachten wie hen komt arresteren, dan is het de Heer zelf die zijn eigen angst niet vergeten is en die met zijn leerlingen is, die met zijn Kerk is.

Geroepen en tot een nieuw leven uitgenodigd

Saulus, Saulus, waarom vervolg je Mij? De Heer noemt twee keer zijn naam. Dat is een typisch moment van een roepingsverhaal, schrijft paus Franciscus (Cf. Mozes in Exodus 3, 4; Samuel in 1 Samuel 3, 10). Hij wordt echt geroepen door de Heer zelf. En wist Saulus eerst alles zeker en stond hij met zijn armen over elkaar toe te kijken hoe Stefanus werd gestenigd, op het moment dat hij de stem hoort, is hij helemaal niet meer zo zeker van zijn zaak en is hij eerder onzeker. Hij is sprakeloos, terwijl hij altijd vol ijver sprak en de ene na de andere Schrifttekst kon aanduiden. Nu had hij echt helemaal niks te zeggen. Dus op de eerste plaats zie je dat hij komt te vallen en niet meer weet wat hij moet. Paus Franciscus zegt in zijn boodschap voor de Wereldjongerendag: dat is een bijzonder moment, want in dat moment leert hij de kracht en de liefde van Jezus kennen. Je zou zeggen: Jezus moet wel in een boog om hem heenlopen, omdat hij een vervolger was, iemand die leerlingen meenam en ter dood liet brengen. Maar deze grote vervolger, deze gewelddadige vervolger wordt door Jezus persoonlijk geroepen - Hij kent hem door en door - en tot een nieuw leven uitgenodigd, om op te staan. Zoals die jongen in het evangelie van Lucas die dood was en de stad werd uitgedragen en toen door Jezus werd toegesproken met: "Sta op". Hij kwam tot leven om weer bij zijn moeder te zijn. Zo is het met Saulus, die omvalt en door het woord van God geraakt is, die als het ware met de mond vol tanden staat en zichzelf ontzettend zwak voelt. Hij staat op en wordt een heel ander mens door de ontmoeting met Jezus.

Saulus weet niet goed wat hij moet, hij kan niet meer zien en moet zich laten leiden. Dan wordt tegen hem gezegd: ga verder naar de stad Damascus, met de bedoeling dat hij zich zou aansluiten bij de leerlingen van Jezus. Ook dat was niet eenvoudig. Je kunt je voorstellen dat hij inmiddels een hele naam had opgebouwd bij de christenen: die moet je niet tegenkomen, zorg dat je uit zijn buurt blijft. En dan komt hij daar ineens binnen, kwetsbaar, blind, aan de hand geleid. En menigeen zal gedacht hebben, is dat niet een truc om in onze kring te komen en dan in één keer te roepen: nou heb ik jullie. Maar nee, zijn leven verandert door de roeping die hij van Jezus ontvangt. Hij is opgestaan, heeft zich bij de hand laten nemen, wordt gedoopt en verandert van een vervolger tot een vurige verkondiger van het evangelie. Hij heette Saulus, maar vanaf dat moment wilde hij Paulus heten. Dat betekent “kleintje”, want hij voelde zich onbeduidend. Hij voelde zich eigenlijk niet waard om een leerling van de Heer te zijn. Dat schrijft hij ook in een van zijn brieven: uiteindelijk is de Heer bij mij gekomen, nadat Hij is opgestaan en veel mensen tot zijn leerlingen heeft gemaakt, is Hij bij mij gekomen als de allerlaatste, de misgeboorte (1 Korintiërs 15, 8).

De paus wil graag dat jullie deze boodschap, deze bekering, deze roeping van Paulus overdenken. Want hij zegt: zo is de Heer met ieder van ons bezig. Zo heeft hij zijn apostelen geroepen vanaf het eerste uur en heeft Hij vele mensen aangesproken door de verkondiging van de leerlingen. Nu spreekt hij Paulus aan. En Paulus denkt, zegt de paus: ik hoor deze woorden niet voor het eerst, ik proef die liefde niet voor het eerst. En dan moet hij erkennen dat hij die liefde en die woorden van God al eerder gehoord heeft in het getuigenis van de leerlingen van het eerste uur en het getuigenis van de jonge Kerk.

Zo herkent hij niet alleen Jezus als de verrezen Heer, maar herkent hij ook de Kerk als de gemeenschap waarin dat woord leeft en ook de liefde van God steeds opnieuw mag worden gedeeld en verkondigd. Hij noemt zichzelf “kleintje”, vertaling van de naam Paulus, en dat blijft hij ook zo zeggen. Hoewel hij later ook in mijn ogen best wel hoog opgeeft over zijn activiteiten. Niet overmoedig, maar wel dat hij zegt: ik heb hard gewerkt, niemand heeft zo hard gewerkt, en ik heb geleden onder van alles en nog wat, misschien wel het meeste van allemaal (cf. 2 Korintiërs 11, 23-27). En toch noemt hij zichzelf “kleintje”, want hij werkt hard en heeft lijden te verduren, omwille van Jezus die is opgestaan uit de dood en die hem heeft doen opstaan uit zijn blindheid en zijn fanatisme om anderen om te brengen als ze niet zijn leer volgden.

Moet de Heer mij nou hebben?

De paus zegt, dat wij ons ook kwetsbaar kunnen voelen en misschien allerlei redenen vinden om te zeggen: Moet de Heer mij nou hebben als het gaat om de verspreiding van het evangelie? Is het nou zo belangrijk dat ik geloof, dat ik vertrouwen heb in de Heer? Kan Hij niet beter naar iemand anders gaan? Nee, zegt de paus, het geldt voor ieder van ons. Ieder van ons wordt door de Heer uitgenodigd. Misschien niet met een hele luide stem en misschien ook niet dat je ter aarde valt. Maar het is de Heer die in je hart spreekt en in zijn Kerk. Die in je binnenste soms je aanspreekt op dingen die je meemaakt, je geweten. Maar ook dat je in de gemeenschap van de Kerk dingen hoort en ziet die je leren wie Jezus is. De Heer heeft ons toen Hij verrezen is beloofd: Ik ben met jullie tot aan het einde van de tijd (Matteüs 28, 20) en dat maakt Hij waar doordat Hij ons de Heilige Geest gegeven heeft, ons het woord van God heeft toevertrouwd en ons de sacramenten heeft geschonken om te vieren en zo Hem te ontvangen.

De paus vraagt dus eigenlijk: Durven jullie het aan om met Jezus op weg te gaan? Durven jullie het aan om je hart te openen voor de Heer, zoals eigenlijk in het leven van Paulus is gebeurd die zich wel “kleintje” noemt, maar veel heeft gedaan en het verschil heeft gemaakt in de verkondiging van het evangelie.

Wat zou jij kunnen doen voor de Heer en zijn Kerk? Die twee horen bij elkaar, zegt de paus. Je hoort vaak mensen wel zeggen dat ze iets hebben met het geloof, maar niet met het instituut Kerk. “Instituut” komt van “institutio”. Dat betekent: door de Heer gewild, door de Heer begonnen, door Hem ingesteld. En er is geen tegenstelling tussen die gemeenschap van Jezus’ leerlingen en het geloof in Jezus. De paus zegt: hou het bij elkaar: “Je kunt Jezus niet kennen als je de Kerk niet kent.” Die gemeenschap waarin je als leerlingen samen bent, waar je de geestkracht mag ontvangen, waar je het woord van God mag ontvangen en de sacramenten mag vieren. Hou de Heer en zijn Kerk bij elkaar en wees zelf verbonden met de Heer en zijn Kerk. “Men kan zich niet ten volle christen noemen als men de kerkelijke dimensie van het geloof niet beleeft.” De paus zegt dat dit ook geldt in onze tijd, al wordt heel vaak gedacht om buiten de Kerk en buiten de Heer om je leven op te bouwen. Maar, zo zegt de paus, er kunnen destructieve ideologieën ontstaan die leiden tot vernietiging van het leven en tot veel strijd. Nee, zegt de paus, hou je vast aan de Heer, want Hij roept ook jou. Hij heeft het perspectief van het leven van Paulus volstrekt veranderd. Hij voelde zich eerst zo groot en zeker en was niet vol liefde. Maar later voelde hij zich klein en opgetild door de Heer om het werk van de Heer te doen. En zo is Hij gevraagd om te gaan reizen en naar de heidenen toe te gaan, dat wil zeggen naar degenen die niet tot het Joodse volk behoren, om ook daar het evangelie te verkondigen. Om de persoon van Jezus te verkondigen en de liefde van de Heer ook daadwerkelijk uit te stralen. In het begin waren de leerlingen van Jezus argwanend, want Paulus was toch zo tegen hen, maar later ontdekken ze dat hij juist met zijn talenten en met zijn gave van het woord en de ommekeer die de Heer in zijn hart heeft bewerkt, een geweldig instrument is geworden in de verkondiging van het evangelie.

“En waarom jullie niet?” zegt de Heer. Jullie zijn gedoopt met water in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en opgenomen in de Kerk. Het was een drievoudig ja: het ja van God die jou heeft gewild, het ja van ouders die zeggen dit is ons kind en het ja van de Kerk die zegt: ik wil je opnemen in onze gemeenschap. En zo hebben we als leerlingen van Jezus ook nu een missie, een boodschap, om samen te bidden om samen de liefde van God te delen en die te verkondigen, ook als het moeilijk is, ook als je je klein voelt. Ook als je denkt: wat moet de Heer nou met mij? Weet dan: Hij heeft je gemaakt en Hij roept je en alleen dat al is een reden om naar Hem toe te gaan en te zien wat jou te doen staat in woord en daad.

Opstaan en in beweging komen

En dan zegt de paus in zijn boodschap: je mag je eigenlijk identificeren met Jezus, want Hij heeft zich klein gemaakt voor ons, maken wij ons klein voor Hem. En we mogen ons identificeren met Paulus die zijn hele leven heeft veranderd doordat hij door de Heer is aangeraakt. Laten wij ons ook aanraken door de Heer en opstaan? In dat opzicht heeft de paus tijdens de WJD in Krakau wel gezegd dat jongeren niet te veel zitvlees moeten hebben, maar dat ze mensen moeten zijn die opstaan en in beweging komen. Geen “couch potatoes” stond er in een Engelse vertaling. Geen “bankhangers”. Maar jongeren die zeggen: ja, we gaan erop uit met de kracht van de Geest in ons hart en met de uitdaging van de Heer en zijn uitnodiging. De paus zegt: ook in onze tijd heb je wegen naar Damascus

en kom je dingen tegen die moeilijk zijn en kom je dingen tegen die je niet zeker weet. Maar vertrouw je toe aan de Heer die je weg wil leiden, elke dag opnieuw.

En zo mogen we ook samen hier als geloofsgenoten zijn om samen die weg van de Heer te gaan. Je bent niet bedoeld om het in je eentje allemaal uit te zoeken. Je bent niet bedoeld om in je eentje de last van het evangelie te dragen als een opdracht om te verkondigen. Dat mogen we samen doen. Dat hebben de apostelen goed begrepen, al waren ze met een kleine groep. En de eeuwen door hebben we dat mogen doen en daarom zijn wij hier. Zoals in de preek tijdens de eucharistieviering deze ochtend door Mgr. Mutsaerts werd gezegd: de Heer leeft en wij mogen door de verkondiging van die levende Heer ook zelf opstaan en in beweging komen.

Pater Titus Brandsma

Ik zou nog iets aan de boodschap van de paus willen toevoegen. Niet dat de boodschap van de paus niet genoeg zou zijn, maar jullie hebben het raam hier in de Sint-Clemens kerk misschien wel gezien. Daar staat Titus Brandsma op afgebeeld. Hij wordt op 15 mei heilig verklaard in Rome. Hij is een pater karmeliet die in Friesland werd geboren (1881), vlak bij Bolsward. Hij ging naar de franciscanen om daar te studeren, maar zijn gezondheid was niet zo geweldig en kwetsbaar en uiteindelijk is hij in de karmel orde ingetreden. Hij was iemand die goed kon leren en die ook altijd heel dicht bij de mensen stond. Dus toen hij in Rome gestudeerd had, filosofie en sociologie, kwam hij terug en is hij zich meteen in zijn werk in Nederland gaan inzetten voor de verkondiging van het geloof. En niet alleen het evangelie, maar door ook in het gewone leven momenten aan te wijzen waarop je in de Geest van Jezus kunt leven en elkaar kunt steunen. Hij was een enorm groot pleitbezorger van katholieke pers. Pater Titus kreeg een hele bijzondere opdracht, nadat hij eerst hoogleraar was geworden in Nijmegen, in mystiek en in spiritualiteit. Zijn grote gebedsleven en zijn grote heldere verstand waren een goede combinatie om een goede docent te zijn. Maar hij kreeg van kardinaal De Jong, die hier op Ameland geboren is - in het dorp staat zijn bronzen beeld, dat hebben jullie misschien al gezien - en die aartsbisschop van Utrecht was in oorlogstijd de vraag om voor alle katholieke journalisten hun geestelijk leidsman te worden, hun geestelijk adviseur. Hij is al die journalisten en die krantenredacties met de trein gaan afreizen en werd wel eens "de heilige van de trein" genoemd.

Naast zijn drukke werk als hoogleraar en naast zijn trouwe leven in gebed als karmel pater ging hij in opdracht van kardinaal De Jong al die katholieke kranten langs om te zeggen: je moet als katholiek het goede nieuws brengen en geen "fake news". Toen al heeft hij daar op gewezen, want alle ideologie van het nazisme van de Duitsers is niet waar, het ondermijnt de menselijke samenleving, het ondermijnt de vrede, het ondermijnt Gods bedoelingen. En hij legde er heel veel nadruk op dat je als christen, of je je nu klein voelt of niet, de verantwoordelijkheid hebt om het goede nieuws te brengen dat waar is, namelijk de liefde van God voor iedere mens en de waardigheid van iedere persoon die door geen enkele ideologie kan worden gekleineerd of ontkend. Je kunt je voorstellen als je dan zo rondreist in oorlogstijd dat je goed in de gaten wordt gehouden. Uiteindelijk is hij gearresteerd en naar de gevangenis gebracht. Eerst een nacht in Arnhem en toen naar Scheveningen, waar ze hem zouden gaan verhoren. Hij verwachtte zelf dat hij in de gevangenis kort zou worden verhoord en dan weer naar huis zou mogen gezien zijn zwakke gezondheid. Maar ze hebben hem daar gehouden en hij heeft dagenlang in die cel gezeten. En het indrukwekkende is, het zou Titus niet zijn als hij dat niet ook in geloof heeft verwerkt.

Eerst was hij heel bang: Wat overkomt mij nu? Ik kan nergens naar toe, wat staat mij nog te wachten? Hij heeft zelfs een gedicht geschreven; hoe eerst de angst hem helemaal beheerste en als het ware op hem ging staan (gedicht “Geen tranen”, voorjaar 1942). Maar hij vond uiteindelijk rust door zijn vertrouwen in Jezus, die vervolgd is, die Paulus langs de weg heeft bekeerd en die ook niet nalaat om bij óns te zijn als we in angst en nood verkeren. En Hij heeft zelfs meer gedaan. Pater Titus merkt op een gegeven moment dat niet alleen zijn angst weg was, maar hij dacht ook: als ik nu die vrede blijf verkondigen en mijn boodschap blijf uitdragen en ik word naar het kamp gestuurd dan lijkt ik op Jezus zelf die geleden heeft voor ons. En dan zegt hij in een ander gedicht, dat hij niet meer bang is en niet meer verdrietig, maar dat hij zich in zijn leed als het ware verbonden voelt met Jezus. “Dat ik het geen leed meer weet”, zegt hij, “maar ‘t alleruitverkorenst lot dat mij vereent met U, o God” (gedicht “Als ik U aanschouw”, februari 1942). Kort daarna is hij naar Dachau afgevoerd. Tijdens de WJD-reis naar Krakau zijn we vanuit het bisdom Rotterdam onderweg in Dachau geweest. Een afschuwelijk kamp, waar nog één barak staat en waar al die duizenden gevangenen dag en nacht werden gekleineerd. En ook Titus. Je moest soms dagenlang op een heet terrein in de felle zon staan alleen maar omdat de officier het wilde. En hard werken. Ze hebben zelfs zijn kleine brillette, waar hij steeds mee afgebeeld wordt en dat voor hem zo belangrijk was om te lezen, voor zijn ogen platgetrapt in de modder. Toen kon hij ook dat niet meer.

Hij wordt herinnerd als iemand die in die barakken, waar ze met vier mensen boven elkaar lagen, altijd luisterde naar anderen en met liefde mensen benaderde, ze hielp en ze bemoedigde in het geloof. Hij heeft vaak mensen gesproken en hun biecht gehoord en Gods vergeving kunnen schenken in die alles overheersende ellende. En uiteindelijk is hij zelf gestorven door een kwalijke injectie om hem zo om te brengen. Toen later onderzoeken werden gedaan naar zijn leven, omdat hij voor de hele Kerk een voorbeeld zou zijn, die kleine man die kwetsbaar was maar sterk omdat hij zich verbond met Christus, die is opgestaan zoals Paulus opstond. Zo was Titus werkelijk met de Heer verbonden. Toen hij eenmaal gestorven was en ze later met een “verpleegster” van het kamp spraken zei deze: ik heb mijn leven veranderd, want ik kan die blik van die Titus niet kwijtraken, hij heeft al die tijd alleen maar vriendelijk naar mij gekeken, al die tijd alleen maar mij met respect behandeld, terwijl ik hem niet met respect heb behandeld. Die verpleegster heeft gemerkt dat Titus dat niet alleen van zichzelf had, maar van de persoon van Jezus Christus die aan het kruis hing en die toen zei: vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen (cf. Lucas 23, 34). En dat heeft Titus ook gedaan en die mevrouw heeft zich bekeerd: ik moet een ander leven leiden en niet het leven van vernietiging, van ideologie en mensen kleineren, maar een leven waarin sprake is van menswaardigheid en liefde.

Pater Titus Brandsma heeft in de gevangenis een dagorde opgesteld, zoals in het klooster: zo laat op, zo laat bidden, zo laat het karige maal gebruiken. En op de momenten dat hij normaal in de kloostertuin zou wandelen, liep hij heen en weer in zijn cel. Om een ritme vast te houden en niet als een zandzak in de hoek te gaan zitten wachten tot ze hem kwamen halen. Hij heeft in een klein boekje beschreven hoe hij in de cel zijn dagorde inrichtte (“Mijn cel” en “Dagorde van een gevangene”, eerste druk 1944) en hij heeft ook een boekje geschreven over waarom het ideologische van het nazisme zo slecht is in Gods ogen, dat het niet de waardigheid van de mens dient en niet de liefde garandeert die God voor ons heeft (“Het laatste geschrift van Prof. Dr. Titus Brandsma. Geschreven op last van de Gestapo in de strafgevangenis van Scheveningen 22 januari '42”, eerste druk 1944). Deze twee boekjes waren in het bezit van mijn oma. Ze zijn uit 1945. We hebben ze als bisdom Rotterdam opnieuw laten drukken en jullie krijgen allemaal deze twee boekjes mee, waar je nog eens iets over Titus kunt lezen.

Als de Heer roept, krijg je de kracht

Terug naar de boodschap van de paus. De paus zegt dat we moeten opstaan om een getuige te zijn. Zoals Paulus opstond en een getuige werd van de Heer, zo mogen ook wij opstaan en getuige worden. En dat betekent dat we dat samen mogen doen in de gemeenschap van de Kerk. Wij waren er niet bij toen Jezus opstond uit de dood. Wij waren er niet bij toen Jezus wonderen verrichtte. Maar we mogen wel van de Kerk horen en met name ook in het evangelie, dat de Heer zo vol liefde met ons is omgegaan. En dan mogen we die boodschap van de eerste leerlingen aannemen om ook zelf de moed te hebben om te geloven, om op te staan en Christus' liefde uit te dragen. Zoals Titus Brandsma gedaan heeft, mogen ook wij doen. Misschien voelen wij ons klein en kwetsbaar, maar weet: als de Heer roept, krijg je de kracht. Als de Heer je roept, krijg je de inspiratie. Als de Heer je roept, stelt Hij ook jou in staat om te doen wat Hij met jou voorheeft. Dit wilde ik jullie graag vertellen vanuit de boodschap van de paus voor de Wereldjongerendag 2021: Sta op, Ik stel jullie aan tot getuigen van wat je gezien hebt (cf. Handelingen 26, 16). Dank jullie wel voor jullie aandacht.